

НАУКОВА РОБОТА

на тему:

«ОЦІНКА РІВНЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	5
1.1. Економічна сутність поняття «бюджетна децентралізація»	5
1.2. Методика оцінки рівня бюджетної децентралізації місцевих бюджетів	7
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА РІВНЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	10
2.1. Аналіз динаміки і структури доходів та видатків бюджетів територіальних громад сіл Бурти та Веселий Кут	10
2.2. Оцінка рівня бюджетної децентралізації місцевих бюджетів сіл Бурти та Веселий Кут	17
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД С. БУРТИ ТА С. ВЕСЕЛИЙ КУТ	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку української державності, проблема бюджетної децентралізації набуває все більшої актуальності, адже саме вона є ключовою умовою гарантування ефективної діяльності органів місцевого самоврядування. Питання успішного перерозподілу фінансових ресурсів і повноважень між держаними та місцевими органами влади є найбільш актуальним у напрямку зростання ефективності бюджетної системи України.

В науковій літературі існують різні підходи до оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів. Даними дослідженнями займалися такі вчені, як Т. Г. Бондарук [1], О. А. Вінницька [1], С. В. Онищенко [2], І. Я Чугунов [3] та ін.

Метою дослідження є розробка теоретико-методичних засад визначення рівня децентралізації місцевих бюджетів.

У відповідності до поставленої мети поставлено і вирішено такі **завдання:**

- визначити теоретико-методичні засади бюджетної децентралізації;
- оцінити рівень децентралізації місцевих бюджетів;
- обґрунтувати перспективи розвитку бюджетної децентралізації.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів в умовах децентралізації.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут.

Методи дослідження. Під час написання наукової роботи були використані такі загальні та наукові методи, як аналіз, синтез, наукова абстракція; історичний підхід, порівняльний і статистичний аналіз.

Інформаційною базою проведення досліджень слугували: законодавчі й нормативні акти; монографічні дослідження та наукові публікації з питань

децентралізації, фінансова звітність Буртівської сільської ради та с. Веселий Кут; інтернет-ресурси.

Наукова новизна. Найважливіші результати дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

набуло подальшого розвитку:

– визначення бюджетної децентралізації, як процесу поступової передачі частини повноважень органів державної влади органам місцевого самоврядування з відповідним фінансовим забезпеченням, що сприятиме соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальної одиниці;

– методичні підходи щодо оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів, які включають 3 блоки показників з послідовним розрахунком відповідних коефіцієнтів та інтегрального індекатора;

– розроблено алгоритм стратегічного плану розвитку с. Бурти та с. Веселий Кут в умовах децентралізації та головні складові перспективного плану розвитку місцевих бюджетів як результат проведення процесу децентралізації.

Апробація. Основні наукові положення та практичні результати дослідження доповідались та обговорювались на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри» (м. Київ, 17 жовтня 2017 р.); «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України» (Львів, 23 листопада 2018 р.); «Бізнес, цифрові інновації та підприємництво: стан, аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток» (Львів, 22 грудня 2018 р.)

Публікації. Основні положення викладено в 3-х публікаціях загальним обсягом 0,36 друк. арк.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що наукові розробки автора були використані і впроваджені в діяльності органів місцевого самоврядування сільської ради с. Бурти (довідка від 03.01.2019 р. № 2) та с. Веселий Кут (довідка від 03.01.2019 р. № 9).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

1.1. Економічна сутність поняття «бюджетна децентралізація»

Надмірна централізація повноважень органів виконавчої влади та відповідних фінансово-матеріальних ресурсів для їхнього здійснення, що мала місце в Україні, зумовила необхідність проведення реформ за принципом децентралізації з наданням значних повноважень територіальним громадам, наділенням їх відповідними фінансовими ресурсами.

Децентралізація державного управління неможлива без фінансової (бюджетної) децентралізації: розподілу повноважень, фінансових ресурсів і відповідальності за їх використання між центральними органами влади і місцевими рівнями управління [4]. Процеси бюджетної децентралізації були започатковані в Україні ще наприкінці 2014 р. змінами до Бюджетного та Податкового кодексів, які сформували нову фінансову базу щодо реформування місцевого самоврядування і водночас створили матеріальну основу для реалізації повноважень, переданих на базовий рівень, – до громад.

При цьому саме фінансову децентралізацію спрямовано на забезпечення спроможності органів місцевого самоврядування самостійно, за рахунок власних ресурсів вирішувати питання місцевого значення [5, с. 1].

Пропонуємо систему тлумачень поняття «децентралізація» провідних науковців, яку наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Система тлумачень поняття «децентралізація», *

№	Автор	Вид	Визначення
1.	Ю. Шемшученко [6, с. 152]	адміністративна	розширення компетенції місцевих адміністративних органів, які діють у межах цієї компетенції самостійно і до певної міри незалежно від центральної влади розширення компетенції місцевих адміністративних органів, які діють у межах цієї компетенції самостійно і до певної міри незалежно від центральної влади

Продовження таблиці 1.1

		демократична	створення розгалуженої системи місцевого самоврядування, коли місцеві справи вирішуються не представниками центрального уряду, а особами, обраними місцевим населенням
2.	О. Власюк [7, с. 7]	бюджетна	передача на місцевий рівень необхідних ресурсів (насамперед фінансових) для реалізації повноважень, переданих з Центру до регіонів
3.	О. Батанов [8]	адміністративна	створення на місцях спеціальних урядових органів та наділення їх повноваженнями щодо здійснення виконавчої влади
4.	М. Корнієнко [9, с. 37-38]	демократична	деволюція частини державної виконавчої влади на рівень населення відповідних адміністративно-територіальних одиниць та обраних ними органів
		адміністративна	створення на місцях спеціальних урядових органів (префектур, місцевих державних адміністрацій) і наділення їх повноваженнями по здійсненню виконавчої влади
5.	С. Герчаківський, О. Кабаш [10, с. 137]	фінансова	процес розподілу функцій, фінансових ресурсів і відповідальності за їхнє використання між центральним та локальним рівнями управління
6.	О. Дроздовська [11]	фінансова	розширення і зміцнення прав та повноважень місцевого та регіонального самоврядування стосовно незалежного прийняття рішень та виконання, делегованих державною владою, повноважень
7.	Р. Масгрейв [12]	фіскальна	коли алокаційна функція повинна забезпечити розподіл фінансових ресурсів між рівнями державного управління з урахуванням особливостей формування попиту на суспільні послуги в різних територіальних одиницях, тоді як розподільна й стабілізаційна функції визначають концентрацію ресурсів на рівні центрального уряду
8.	В. Оутс [13-15]	фіскальна	право незалежного ухвалення рішень децентралізованими одиницями. Таким чином, регіональні й місцеві органи мають змогу самостійно приймати рішення щодо фінансових питань і питань з управління територією
9.	Т. Бондарук, О. Вінницька, М. Дубина [16, с. 10]	бюджетна	система розподілу функцій і повноважень між державним і місцевими рівнями управління із розширенням прав останніх

* Джерело: систематизовано автором.

З таблиці 1.1 видно, що на сьогодні економічне поняття «децентралізація» досліджується вітчизняними та зарубіжними вченими з за різними її видами: адміністративна, демократична, бюджетна, фінансова,

фіскальна. Кожен з цих видів відображає власний науковий підхід у його трактуванні та обґрунтовує особливості здійснення децентралізації. Узагальнюючи вище зазначене, пропонуємо авторське визначення бюджетної децентралізації, як процесу поступової передачі частини повноважень органів державної влади органам місцевого самоврядування з відповідним фінансовим забезпеченням, що сприятиме соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

1.2. Методика оцінки рівня бюджетної децентралізації місцевих бюджетів

Оцінюючи фінансову децентралізацію в цілому як позитивне прогресивне явище, необхідно звернути увагу на той факт, що в Україні досі немає чіткого обґрунтування економічного змісту показника рівня децентралізації. Оцінка рівня децентралізації місцевих бюджетів вимагає використання комплексу показників, які б найповніше характеризували фінансову децентралізацію, тобто передбачає розгляд динамічного інформаційного масиву статистичних даних щодо кількісної та якісної оцінки децентралізації місцевих бюджетів [1, с. 63].

Розглянувши різні методики аналізу фінансової спроможності місцевих бюджетів, які пропонуються, зокрема такими дослідниками, як С. Камінська [17], (аналіз фінансової спроможності соціально-економічного розвитку регіону); Н. Велентейчик [18, с. 305] (рейтинговий аналіз місцевих бюджетів); О. Стасюк [19, с. 155-167] (аналіз конкурентоспроможності регіонів); Карагозлю Ю. [20] (оцінка бюджетних ризиків) та показники оцінки децентралізації Пилипів В.В. [21] (децентралізація управління соціально-економічним розвитком); Сало Т. [22] (децентралізація фінансової системи), Т. Г. Бондарук, О. А. Вінницька [1] (оцінка стану децентралізації місцевих бюджетів) потрібно звернути увагу на те, що в Україні до цього

часу немає чіткого обґрунтування методики оцінювання та не визначено систему показників рівня децентралізації місцевих бюджетів.

Враховуючи вище зазначене, пропонуємо авторську методику оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів, яка включає 3 етапи з послідовним розрахунком відповідних показників. Блок-схема розробленої методики представлена на Рис. 1.1.

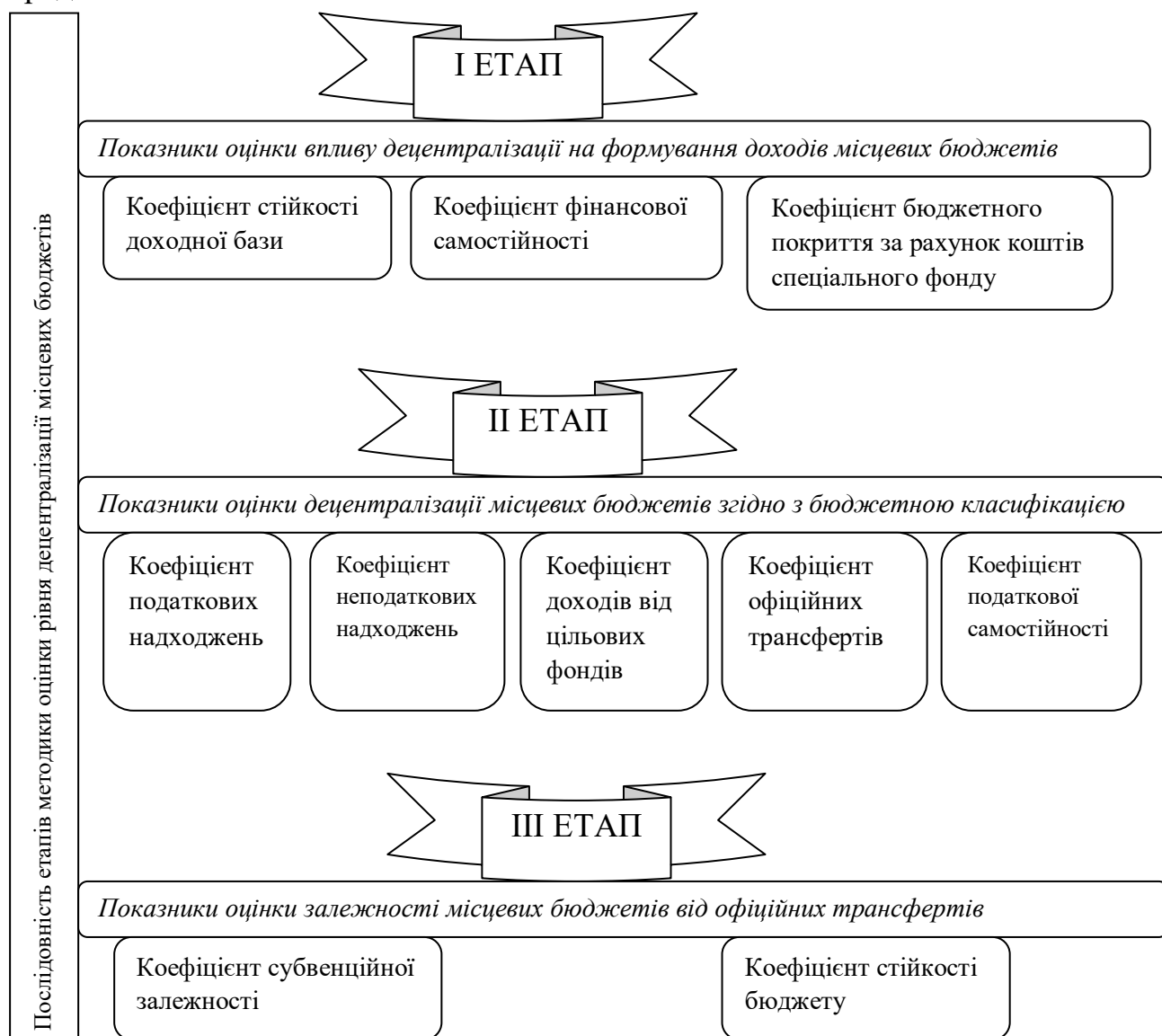

Рис. 1.1 Блок-схема методики оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів *

* Джерело: розроблено автором.

При оцінці децентралізації місцевих бюджетів необхідно враховувати певний набір інструментів та методів, які впливають її рівень. Під

інструментами децентралізації розуміється сукупність заходів економічного та правового характеру, які спрямовуються на забезпечення соціально-економічного розвитку певної адміністративно-територіальної одиниці.

Розглянемо систему показників, які можна використовувати для оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів та методику їх розрахунку, яку узагальнено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Показники оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів, *

№	Показник	Спосіб розрахунку
Показники оцінки впливу децентралізації на формування доходів місцевих бюджетів		
1.	Коефіцієнт стійкості доходної бази	$K_{pa} = PN_{mb} / (D_{mb} + NN_{mb})$
2.	Коефіцієнт фінансової самостійності	$K_{fs} = D_{vmb} / D_{mb}$
3.	Коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду	$K_{bp} = D_{sf} / V_{sf}$
<i>OT</i> – офіційні трансферти; <i>D_{mb}</i> - доходи місцевих бюджетів (включаючи трансферти); ; <i>D_{vmb}</i> - доходи місцевих бюджетів (без врахування трансфертів); <i>PN_{mb}</i> – податкові надходження місцевих бюджетів; <i>NN_{mb}</i> – неподаткові надходження місцевих бюджетів; <i>V_{sf}</i> – видатки місцевих бюджетів спеціального фонду; <i>D_{sf}</i> - доходи місцевих бюджетів спеціального фонду		
Показники оцінки децентралізації місцевих бюджетів згідно з бюджетною класифікацією		
4.	Коефіцієнт податкових надходжень	$K_{pn} = PN_{mb} / D_{mb}$
5.	Коефіцієнт неподаткових надходжень	$K_{nn} = NN_{mb} / D_{mb}$
6.	Коефіцієнт доходів від цільових фондів	$K_{cf} = D_{cf} / D_{mb}$
7.	Коефіцієнт офіційних трансфертів	$K_{ot} = OT / D_{mb}$
8.	Коефіцієнт податкової самостійності	$K_{ps} = MP / D_{mb}$
<i>PN_{mb}</i> – податкові надходження місцевих бюджетів; <i>D_{mb}</i> - доходи місцевих бюджетів (включаючи трансферти); <i>NN_{mb}</i> – неподаткові надходження місцевих бюджетів; <i>D_{vmb}</i> - доходи місцевих бюджетів (без трансфертів); <i>N_{op}</i> – надходження від операцій з капіталом місцевих бюджетів; <i>OT</i> – міжбюджетні (офіційні трансферти); <i>MP</i> – місцеві податки		
Показники оцінки залежності місцевих бюджетів від офіційних трансфертів		
9.	Коефіцієнт субвенційної залежності	$K_{dz} = S / D_{mb}$
10.	Коефіцієнт стійкості бюджету	$K_{sb} = OT / D_{vmb}$
<i>D_{vmb}</i> – власні доходи місцевих бюджетів (без врахування трансфертів); <i>OT</i> – міжбюджетні (офіційні трансферти); <i>S</i> – субвенції місцевим бюджетам; <i>D_{mb}</i> - доходи місцевих бюджетів (включаючи трансферти); <i>V_{mb}</i> - видатки місцевих бюджетів		

* Джерело: запропоновано автором.

Вважаємо, що розроблена система показників для оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів та запропонований алгоритм їх розрахунку зможуть найкраще оцінити рівень децентралізації місцевих бюджетів територіальних громад та їхнього подальшого формування, а також запропонувати ефективніші заходи щодо їх удосконалення.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РІВНЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

2.1 Аналіз динаміки і структури доходів та видатків бюджетів територіальних громад Буртівської та Веселокутської сільських рад

Прерогативою успішної бюджетної децентралізації є регулювання місцевих бюджетів, «якість та ефективність якого значною мірою впливає на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць та держави в цілому» [23].

Аналіз впливу динаміки і структури доходів та видатків на прикладі бюджетів сіл Бурти та Веселий Кут Шполянського району Черкаської області.

Сільська рада с. Бурти заснована згідно Положення «Про Буртівську сільську раду» у додатку до рішення сесії сільської ради № 2 від 19 лютого 1999 р. (Додаток А). Веселокутська сільська рада заснована згідно Положення «Про Веселокутську сільську раду» у додатку до рішення сесії сільської ради № 16-3/У від 16.04.2008 р. (Додаток Б). Основним предметом діяльності обох сільських рад є державне управління загального характеру.

Аналізуючи динаміку доходів бюджетів 2014-2017 рр. села Бурти та села Веселий Кут (табл. 2.1, рис. 2.1). Відзначимо, що доходи мають стійку тенденцію до зростання в бюджетах обох сіл, причому доходи бюджету села Веселий Кут майже в півтора рази перевищують доходи бюджету села Бурти.

Таблиця 2.1

Структура доходів місцевого бюджету с. Бурти та с. Веселий Кут за період 2015-2017 рр., грн., *

Показники	Бурти						Веселий Кут						Відхилення							
	2015		2016		2017		2015		2016		2017		Бурти				Веселий Кут			
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	2016/2015	%	2017/2016	%	2016/2015	%	2017/2016	%
Податкові надходження	831535	93,40	1252520	96,95	1340899	95,70	792763	95,10	1323004	99,35	2052875	99,13	420985	50,63	88379	7,06	530241	66,89	729871	55,17
Неподаткові надходження	223	0,03	11297	0,87	23476	1,68	11	0,001	910	0,07	5254	0,25	11074	4965,92	12179	107,81	899	8172,73	4344	477,36
Цільові фонди	2595	0,29	3650	0,28	4625	0,33	540	0,06	720	0,05	1200	0,06	1055	40,66	975	26,71	180	33,33	480	66,67
Офіційні трансферти	55958	6,29	24457	1,89	32200	2,30	40334	4,84	7069	0,53	11543	0,56	-31501	-56,29	7743	31,66	-33265	-82,47	4474	63,29
Всього	890311	100	1291924	100	1401200	100	833648	100	1331703	100	2070872	100	401613	45,11	109276	8,46	498055	59,74	739169	55,51

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут

Таблиця 2.2

Структура видатків місцевого бюджету с. Бурти та с. Веселий Кут за період 2015-2017 рр., грн., *

Показники	Бурти						Веселий Кут						Відхилення							
	2015		2016		2017		2015		2016		2017		Бурти				Веселий Кут			
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	2016/2015	%	2017/2016	%	2016/2015	%	2017/2016	%
Заробітна плата	260572	31,46	292647	21,07	524018	42,57	213497	32,08	256849	26,21	429851	48,53	32075	12,31	231371	79,06	43352	20,31	173002	67,36
Нарахування на оплату праці	98493	11,89	67936	4,89	123747	10,05	79923	12,01	60892	6,21	108364	12,23	-30557	-31,02	55811	82,15	-19031	-23,81	47472	77,96
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	18741	2,26	157024	11,31	43352	3,52	15286	2,30	65161	6,65	118155	13,34	138283	737,86	-113672	-72,39	49875	326,28	52994	81,33
Оплата послуг (крім комунальних)	192298	23,22	497948	35,85	109434	8,89	100936	15,17	236853	24,17	16809	1,90	305650	158,95	-388514	-78,02	135917	134,66	-220044	-92,90
Видатки на відрядження	3491	0,42	2610	0,19	3570	0,29	5185	0,78	6281	0,64	8200	0,93	-881	-25,24	960	36,78	1096	21,14	1919	30,55
Оплата електроенергії	14894	1,80	27263	1,96	38972	3,17	13238	1,99	19702	2,01	36165	4,08	12369	83,05	11709	42,95	6464	48,83	16463	83,56

Продовження таблиці 2.2

Оплата інших енергоносіїв	10000	1,21	12565	0,90	15400	1,25	8618	1,29	8618	0,88	7565	0,85	2565	25,65	2835	22,56	0	0	-1053	-12,22
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	32065	3,87	533	0,04	2200	0,18	33287	5,00	532	0,05	2200	0,25	-31532	-98,34	1667	312,76	-32755	-98,40	1668	313,53
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	169877	20,51	286947	20,66	178821	14,53	158664	23,84	317531	32,41	141965	16,03	117070	68,91	-108126	-37,68	158867	100,13	-175566	-55,29
Інші виплати населенню	14900	1,80	13200	0,95	15700	1,28	6000	0,90	10000	1,02	17710	2,00	-1700	-11,41	2500	18,94	4000	66,67	7710	77,10
Інші поточні видатки	255	0,03	109	0,01	122	0,01	0	0	0	0	0	0	-146	-57,25	13	11,93	0	0	0	0
Придбання і обладнання предметів довгострокового користування	12600	1,52	14885	1,07	0	0	5920	0,89	0	0	0	0	2285	18,13	-14885	-100,00	-5920	-100,00	0	0
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	0	0	15200	1,09	175595	14,27	25000	3,76	-2600	-0,27	-1234	-0,14	15200	0	160395	1055,23	-27600	-110,40	1366	-52,54
Всього	828186	100	1388867	100	1230931	100	665554	100	979819	100	885750	100	560681	67,70	-157936	-11,37	314265	47,22	-94069	-9,60

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут

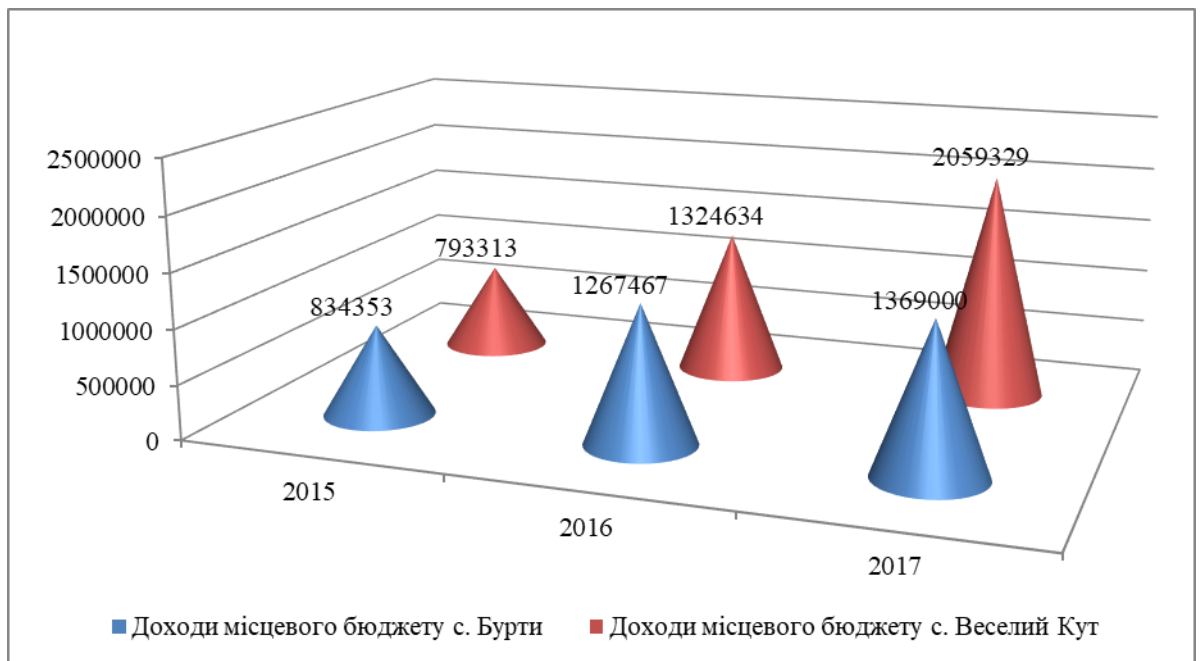

Рис. 2.1. Динаміка доходів місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут за період 2015-2017 рр., грн., *

** Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут*

Аналізуючи структуру бюджетів (табл. 2.1, рис. 2.2), відзначимо, що до дохідної частини місцевого бюджету с. Бурти протягом 2015-2017 рр. надійшло 3 583 435 грн. Найбільшу частку серед показників дохідної частини місцевих бюджетів за 2015-2017 рр. займають податкові надходження, а саме 3 424 954 грн. (95,58%), де основну частину доходів займають податкові надходження за 2017 р. – 1 340 899 грн. за рахунок місцевих податків, які становлять основну суму надходжень до місцевого бюджету с Бурти (див. рис. 2.2).

До місцевого бюджету с. Веселий Кут протягом 2015-2017 рр. надійшло 4 236 223 грн., що на 652 788 грн. (18,22%) більше, порівняно з дохідною частиною місцевого бюджету с. Бурти. Найбільшу частку в структурі доходів місцевого бюджету села мають податкові надходження, які складають 4 168 642 грн. (98,40%), що на 743 688 грн. (21,71%) більше, ніж сума податкових надходжень с. Бурти. Найбільшу частину серед податкових

надходжень с. Веселий Кут займають також місцеві податки 2017 р. (табл. 2.1, рис. 2.3).

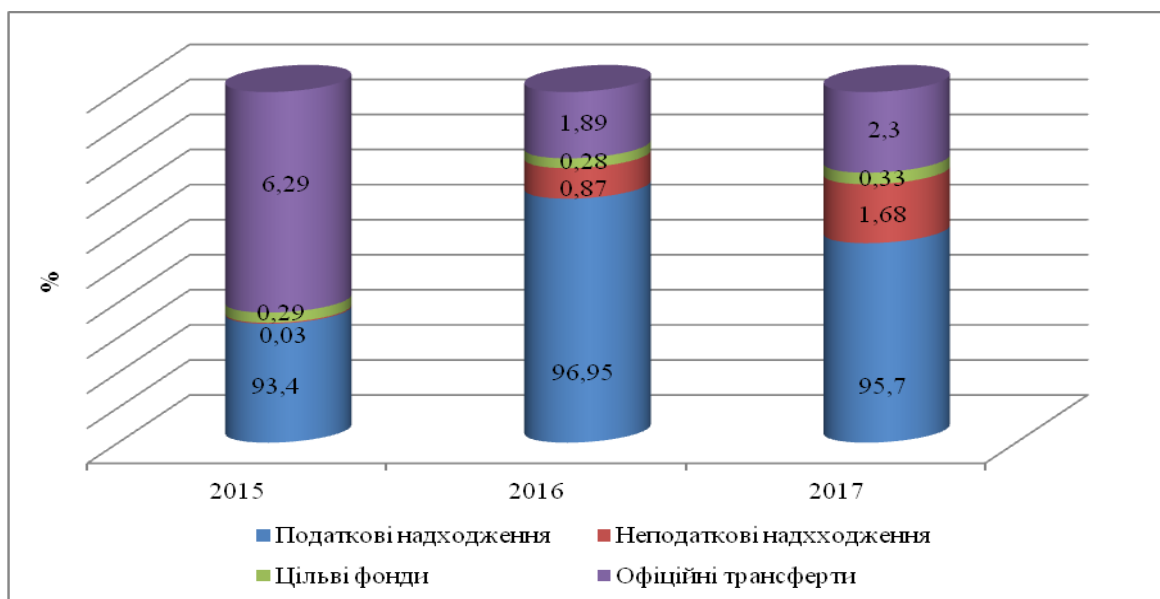

Рис. 2.2. Структура доходів місцевих бюджетів с. Бурти за період 2015-2017 рр., %, *

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти

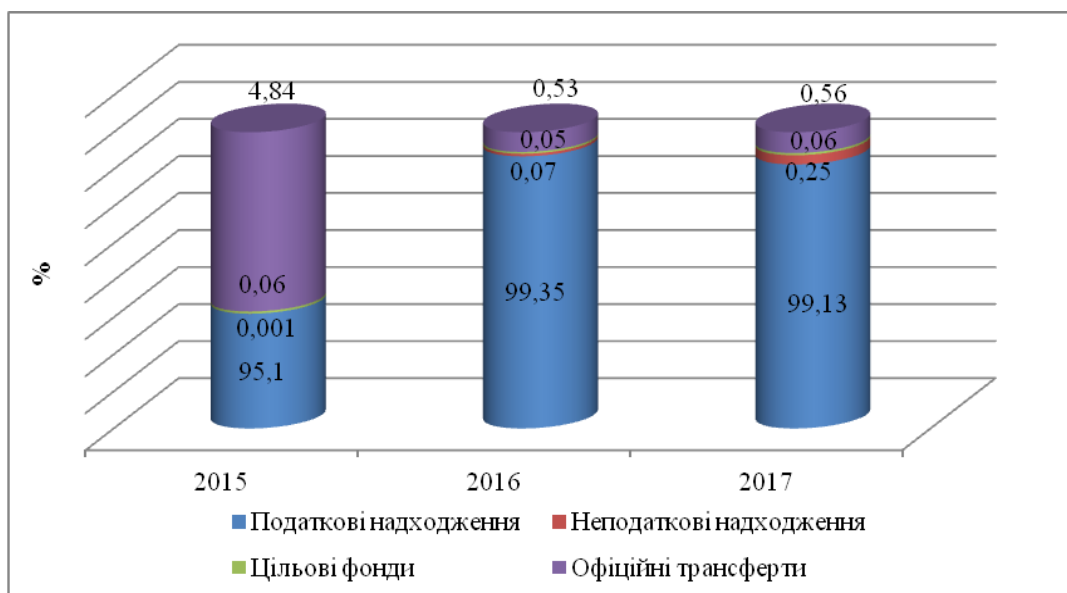

Рис. 2.3 Структура доходів місцевих бюджетів с. Веселий Кут за період 2015-2017 рр., %, *

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Веселий Кут

Основним бюджетоутворюючим джерелом податкових надходжень с. Бурти за період з 2015 р. по 2017 р. в структурі доходів також є місцеві податки (рис. 2.4), частка яких в 2017 р. становила 1 330 189 грн. (99,21%), а в 2015 р. місцеві податки склали 821 988 грн. (98,85%), що на 508 201 грн. (61,83%) більше ніж 2017 р.

Джерелом податкових надходжень с. Веселий Кут протягом 2015-2017 рр. в структурі місцевого бюджету також, як і в попередньому випадку, є місцеві податки (див. рис. 2.4). Так, місцеві податки с. Веселий Кут в 2017 р. становили 2 050 681 грн. (99,98%), що порівняно з місцевими податками с. Бурти за 2017 р., складають на 720 492 грн. (54,16%) більше.

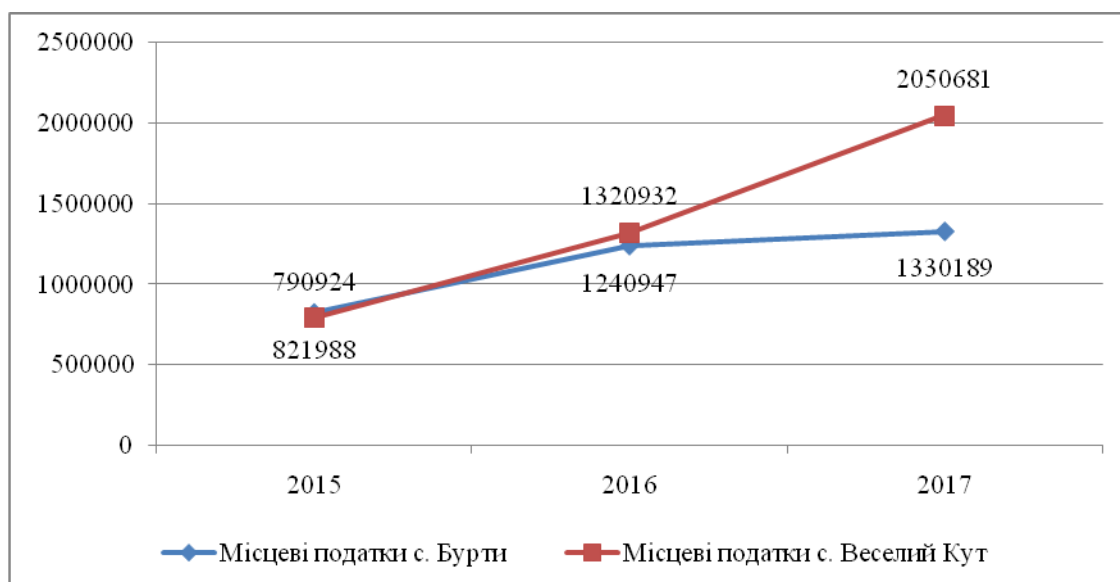

Рис. 2.4 Динаміка надходжень місцевих податків до с. Бурти та с. Веселий Кут за 2015-2017 рр. *

** Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут*

Аналізуючи динаміку видатків, відзначимо, що видаткова частина місцевого бюджету с. Бурти протягом 2015-2017 рр. складала 3 447 984 грн., а за 2016 р., - 1 388 867 грн. (40,28%) (рис. 2.5). Найбільшу частку серед показників видаткової частини місцевих бюджетів за 2015-2017 рр. займають заробітна плата та оплата послуг (крім комунальних). Так, станом на 2017 р. заробітна плата складала 524 018 грн. (42,57%). Однак, станом на 2016 р.

найбільшу частку серед видаткової частини становить оплата послуг (крім комунальних), а саме 497 948грн. (35,85%) (див. табл. 2.2).

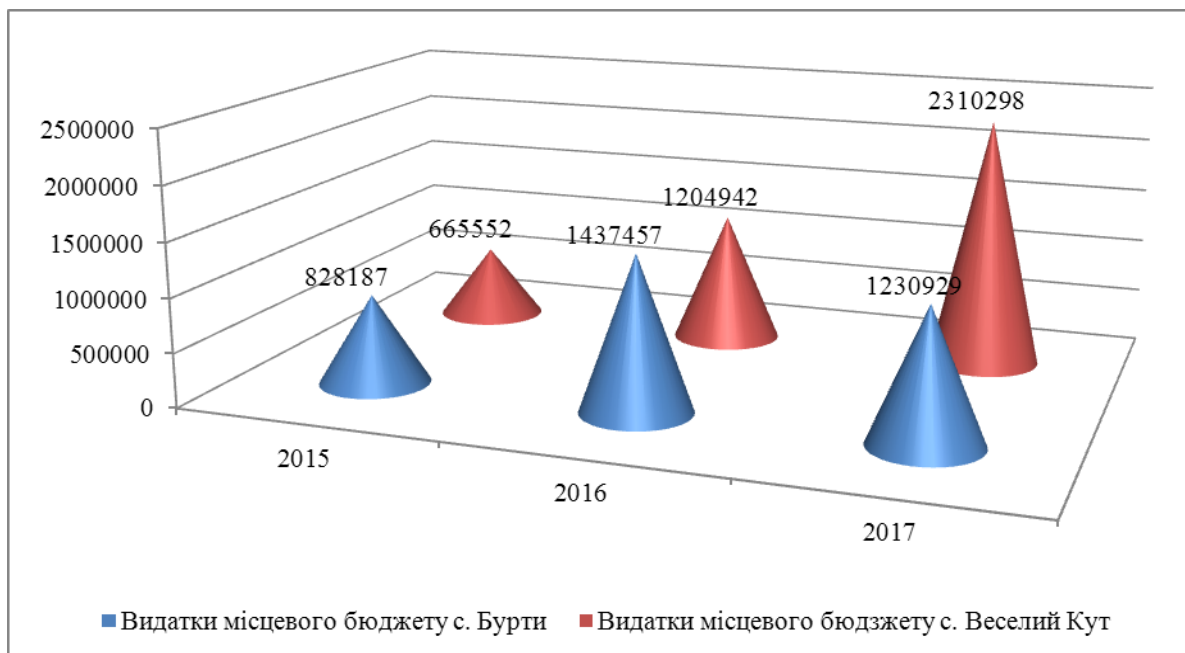

Рис. 2.5 Динаміка видатків місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут за період 2015-2017 рр., %, *

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут

Видаткова частина місцевого бюджету с. Веселий Кут протягом 2015-2017 рр. складала 2 531 123 грн., що на 916 861 грн. (36,22%) менше, порівняно з видатковою частиною місцевого бюджету с. Бурти (див. рис. 2.5).. Найбільшу частку в структурі видатків місцевого бюджету села займають заробітна плата та поточні трансферти органам державного управління інших рівнів. Так, станом на 2017 р. заробітна плата складала 429 851 грн. (48,53%), що на 94 167 грн. (21,91%) менше, порівняно з заробітною платою с. Бурти. Однак, станом на 2016 р. найбільшу частку серед видаткової частини становлять поточні трансферти органам державного управління інших рівнів, а саме 317 531 грн. (32,41%) (табл. 2.2).

Отже, ми дослідили динаміку та структуру місцевих бюджету сіл Бурти та Веселий Кут протягом 2015-2017 рр. Разом з тим виявлено, що надходження до бюджету с. Бурти протягом трьох років зросли на

510 889 грн., а надходження до бюджету с. Веселий Кут зросли на 1 237 224 грн. і це на 726 335 грн. більше, порівняно з місцевим бюджетом с. Бурти. Виявлено, що помітний вплив на зміну доходів місцевого бюджету обох сіл здійснюють місцеві податки.

Також виявлено, що видатки бюджету с. Бурти протягом трьох років зросли на 402 745 грн., а видатки бюджету с. Веселий Кут зросли на 220 196 грн. і це на 182 549 грн. менше, порівняно з місцевим бюджетом с. Бурти. Помітний вплив на зміну видатків місцевого бюджету с. Бурти здійснюють видатки на заробітну плату та оплату послуг (крім комунальних). Проте, якщо дослідити місцевий бюджет с. Веселий Кут, то можна побачити, що значний вплив на зміну видаткової частини місцевого бюджету займають видатки на заробітну плату та поточні трансферти органам державного управління інших рівнів.

2.2 Оцінка рівня бюджетної децентралізації місцевих бюджетів сіл Бурти та Веселий Кут

Аналіз рівня бюджетної децентралізації проведемо за методикою, розробленою автором у 1 розділі роботи на прикладі бюджетів сіл Бурти та Веселий Кут Шполянського району Черкаської області.

Для оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут розрахуємо запропоновані показники рівня децентралізації місцевих бюджетів за розробленою автором методикою (табл. 2.3).

Як видно з розрахунків по с. Бурти отримано такі значення коефіцієнтів: коефіцієнт стійкості дохідної бази у 2017 р. склав 0,983, що на 0,049 більше, ніж у 2015 р., який склав 0,934; коефіцієнт фінансової самостійності у 2017 р. становив 0,990, що на 0,050 більше, порівняно з 2015 р., який становив 0,940.

Показники оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти, *

Назва коефіцієнта	Значення коефіцієнта			Ваговий показник коефіцієнта	Значення стандартизованих коефіцієнтів з урахуванням їх вагових показників		
	с. Бурти				2015	2016	2017
	2015	2016	2017		2015	2016	2017
Аналіз показників оцінки впливу децентралізації на формування доходів місцевих бюджетів							
Коефіцієнт стійкості доходної бази	0,934	0,991	0,983	0,198	0,185	0,196	0,195
Коефіцієнт фінансової самостійності	0,940	0,990	0,990	0,087	0,082	0,086	0,086
Коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду	0,078	0,307	0,128	0,039	0,003	0,012	0,005
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,324	0,270	0,294	0,286
Аналіз показників оцінки децентралізації місцевих бюджетів згідно з бюджетною класифікацією							
Коефіцієнт податкових надходжень	0,94	0,98	0,97	0,080	0,075	0,078	0,078
Коефіцієнт неподаткових надходжень	0,0003	0,01	0,02	0,042	0,00001	0,0004	0,001
Коефіцієнт доходів від цільових фондів	0,003	0,003	0,003	0,234	0,001	0,001	0,001
Коефіцієнт офіційних трансфертів	0,06	0,02	0,02	0,021	0,001	0,0004	0,0004
Коефіцієнт податкової самостійності	0,93	0,97	0,96	0,100	0,093	0,097	0,096
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,477	0,170	0,177	0,176
Аналіз показників оцінки залежності місцевих бюджетів від офіційних трансфертів							
Коефіцієнт субвенційної залежності	0,06	0,02	0,02	0,098	0,006	0,002	0,002
Коефіцієнт стійкості бюджету	0,07	0,02	0,02	0,101	0,007	0,002	0,002
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,199	0,013	0,004	0,004
Інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевого бюджету				1	0,453	0,475	0,465

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти

Таблиця 2.4

Показники оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів с. Веселий Кут, *

Назва коефіцієнта	Значення коефіцієнта			Ваговий показник коефіцієнта	Значення стандартизованих коефіцієнтів з урахуванням їх вагових показників		
	с. Веселий Кут						
	2015	2016	2017		2015	2016	2017
Аналіз показників оцінки впливу децентралізації на формування доходів місцевих бюджетів							
Коефіцієнт стійкості доходної бази	0,95	0,99	0,99	0,198	0,188	0,197	0,196
Коефіцієнт фінансової самостійності	0,95	0,99	0,99	0,087	0,083	0,087	0,087
Коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду	0,01	0,02	0,002	0,039	0,001	0,001	0,0001
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,324	0,272	0,284	0,282
Аналіз показників оцінки децентралізації місцевих бюджетів згідно з бюджетною класифікацією							
Коефіцієнт податкових надходжень	0,95	1	0,99	0,080	0,076	0,080	0,079
Коефіцієнт неподаткових надходжень	0,00001	0,001	0,003	0,042	0,0000004	0,00004	0,0001
Коефіцієнт доходів від цільових фондів	0,001	0,001	0,001	0,234	0,0002	0,0002	0,0002
Коефіцієнт офіційних трансфертів	0,05	0,01	0,01	0,021	0,001	0,0002	0,0002
Коефіцієнт податкової самостійності	0,95	0,99	0,99	0,100	0,095	0,099	0,099
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,477	0,172	0,179	0,179
Аналіз показників оцінки залежності місцевих бюджетів від офіційних трансфертів							
Коефіцієнт субвенційної залежності	0,05	0,01	0,01	0,098	0,005	0,001	0,001
Коефіцієнт стійкості бюджету	0,05	0,01	0,01	0,101	0,005	0,001	0,001
Укрупнений стандартизований показник за блоком аналізу УСП				0,199	0,010	0,002	0,002
Інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевого бюджету				1	0,454	0,465	0,463

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Веселий Кут

Коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду станом на 2017 р. склав 0,128, що на 0,05 більше, ніж станом на 2015 р., який становив 0,078, і на 0,179 менше, порівняно з 2016 р., який склав 0,307.

Коефіцієнт податкових надходжень с. Бурти за 2015-2017 рр. зазнав незначних змін, а саме, збільшився на 0,03 у 2017 р. (0,97), порівняно з 2015 р. (0,94) та на 0,01 зменшився, порівняно з 2016 р. (0,98); коефіцієнт неподаткових надходжень протягом досліджуваного періоду збільшилося на 0,0197 з 2015 р. (0,0003) до 2017 р. (0,02); коефіцієнт доходів від цільових фондів, на відміну від інших коефіцієнтів, за період з 2015 р. до 2017 р. не зазнав змін і становив стабільно 0,003; коефіцієнт офіційних трансфертів протягом 2015-2017 рр. з 2015 р. (0,06) зазнав тенденцію до зменшення у 2016-2017 рр. (0,02) на 0,04.

Аналізуючи коефіцієнт податкової самостійності, відзначимо, що він протягом досліджуваного періоду мав найбільше значення у 2016 р. (0,97), що на 0,04 більше, ніж у 2015 р. (0,93), і на 0,1 більше, ніж у 2017 р. (0,96); коефіцієнт субвенційної залежності за 2015-2017 рр. мав тенденцію, аналогічну до коефіцієнта офіційних трансфертів, і містив у 2015 р. 0,06, що на 0,04 більше, ніж у 2016-2017 рр., який складає 0,02; коефіцієнт стійкості бюджету протягом досліджуваного періоду мав схожу тенденцію, як для коефіцієнтів субвенційної залежності та офіційних трансфертів, і склав у 2015 р. 0,07, що на 0,05 більше, ніж у 2016-2017 рр., який складає 0,02.

Аналогічно проведемо оцінку рівня децентралізації місцевих бюджетів (табл. 2.4) по с. Веселий Кут. Отримані значення коефіцієнта стійкості дохідної бази у 2016-2017 рр. склали 0,99, що на 0,04 більше, ніж у 2015 р., (0,95); коефіцієнт фінансової самостійності протягом досліджуваного періоду мав аналогічну тенденцію, як з коефіцієнтом стійкості дохідної бази, а саме у 2016-2017 рр. становив 0,99, що на 0,04 більше, порівняно з 2015 р., (0,95); коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду станом на 2017 р. склав 0,002, що на 0,018 менше, ніж станом на 2016 р., і

на 0,008 менше, порівняно з 2015 р.; коефіцієнт податкових надходжень за 2015-2017 рр. зазнав незначних змін, а саме, збільшився на 0,05 у 2016 р. (1), порівняно з 2015 р. (0,95) та на 0,1 збільшився, порівняно з 2017 р. (0,99);

Коефіцієнт неподаткових надходжень с. Веселий Кут протягом досліджуваного періоду збільшилося на 0,002 з 2017 р. (0,003) до 2016 р. (0,001), та на 0,00299 до 2015 р. (0,00001); коефіцієнт доходів від цільових фондів, на відміну від інших коефіцієнтів, за період з 2015 р. до 2017 р. не зазнав змін і становив стабільно 0,001; коефіцієнт офіційних трансфертів протягом 2015-2017 рр. з 2015 р. (0,05) зазнав тенденцію до зменшення у 2016-2017 рр. (0,01) на 0,04; коефіцієнт податкової самостійності протягом досліджуваного періоду мав найбільше значення коефіцієнта у 2016-2017 рр. (0,99), що на 0,04 більше, ніж у 2015 р. (0,95).

Коефіцієнт субвенційної залежності с. Веселий Кут за 2015-2017 рр. мав тенденцію, аналогічну до коефіцієнта офіційних трансфертів, і становив у 2015 р. 0,05, що на 0,04 більше, ніж у 2016-2017 рр.; коефіцієнт стійкості бюджету протягом досліджуваного періоду мав аналогічну тенденцію, як для коефіцієнтів субвенційної залежності та офіційних трансфертів, і складав у 2015 р. 0,05, що на 0,04 більше, ніж у 2016-2017 рр..

Використовуючи запропоновані та розраховані коефіцієнти розрахуємо інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевих бюджетів с.Бурти та с. Веселий Кут (табл. 2.3-2.4, рис. 2.6).

Результати аналізу, представлені на рис. 2.6, вказують на те, що протягом 2015-2017 рр. інтегральний показник бюджетної децентралізації с. Бурти в період з 2015 р. по 2016 р. зростав з 0,453 до 0,475 на 0,022, а з 2016 р. до 2017 р. інтегральний показник мав тенденцію до зменшення з 0,475 до 0,463, на 0,012. Такий же характер мав і інтегральний показник бюджетної децентралізації с. Веселий Кут. Однак, порівняно з інтегральним показником бюджетної децентралізації с. Бурти, в с. Веселий Кут протягом 2015-2017 рр. він зазнав тенденцію до збільшення з 2015 р. до 2016 р. на 0,454 до 0,465, а протягом 2016-2017 рр. він зменшився з 0,464 до 0,463 (на 0,001).

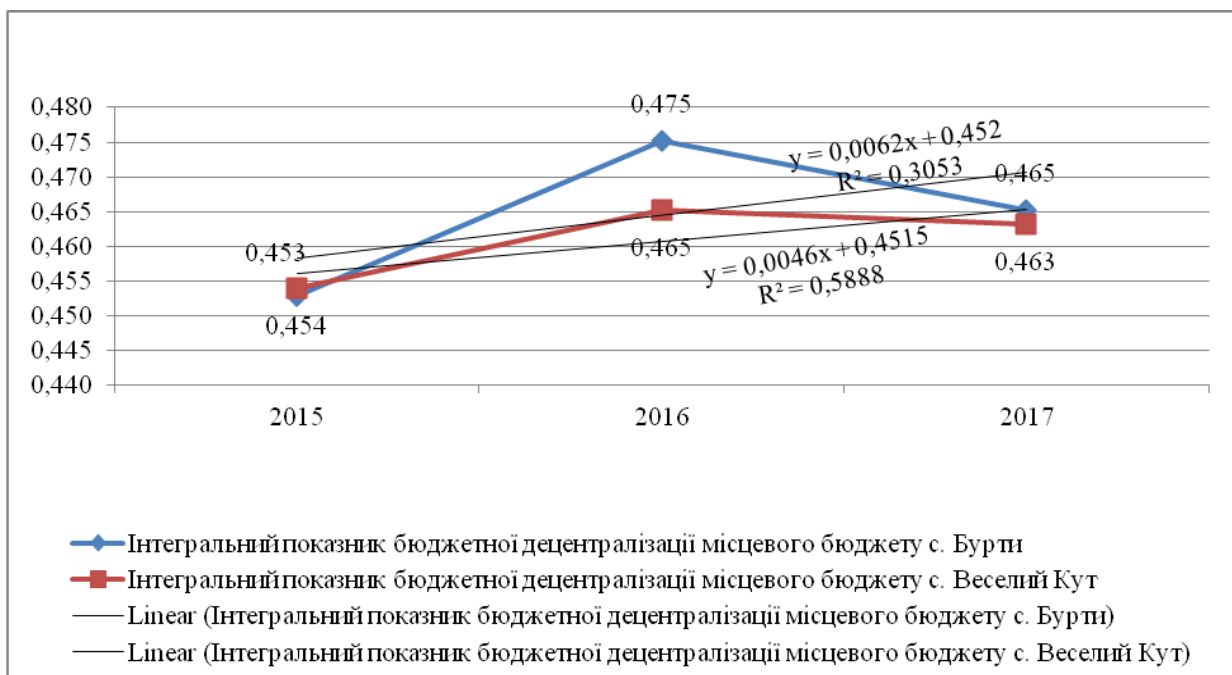

Рис. 2.6 Інтегральний показник бюджетної децентралізації (ІП_{бд}) місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут, *

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут

Провівши трендовий аналіз інтегрального показника бюджетної децентралізації, ми дослідили тісноту взаємозв'язку обох бюджетів [24]. Згідно розрахунку було визначено, що с. Бурти має помірну тісноту зв'язку, тобто $R^2 = 0,3053$, а с. Веселий Кут має значний взаємозв'язок, де $R^2 = 0,5888$. Це дає нам підстави стверджувати, що бюджетна децентралізація є надзвичайно важливою для кожної адміністративно-територіальної одиниці. Тому, в цьому напрямі пропонуємо розробити перспективи здійснення бюджетної децентралізації для кожного з досліджуваних об'єктів.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД С. БУРТИ ТА С. ВЕСЕЛИЙ КУТ

На сьогодні проведення децентралізації є одним із найважливіших напрямів розвитку адміністративно-територіальної одиниці. Однак процес децентралізації, який відбувається сьогодні не створив ефективної структури органів місцевого самоврядування, яка б дозволила забезпечити результативний соціально-економічний розвиток територіальної громади.

Важливою складовою поетапного процесу реформування стає забезпечення підзвітності органів місцевого самоврядування перед виборцями і державою. Причому підзвітність має ґрунтуватись на відкритості інформації, доступу громади до прийняття рішень щодо витрат, оцінці ефективності діяльності місцевих органів. Цей етап є найбільш клопітким і відповідальним, адже саме на ньому закріплюються результати реформи. У складі найважливіших очікуваних результатів процесу децентралізації влади досліджуються нові можливості для підвищення інвестиційної привабливості територій. Саме це може стати запорукою активізації інвестиційної діяльності щодо збільшення промислово-економічного та соціально-культурного потенціалу територіальних громад і прискорення темпів відновлюваних процесів матеріального і нематеріального виробництва [25].

Однією із проблем, яка постала перед процесом децентралізації в с. Бурти та с. Веселий Кут є відсутність перспективного плану його проведення. Це спровокувало те, що:

- 1) процес децентралізації не отримав підтримки у місцевих жителів;
- 2) відсутні законодавчі акти, які б прискорили процес децентралізації;
- 3) не врегульовані питання оптимального розподілу повноважень на місцевому рівні;

4) не запроваджено механізм контролю за ефективним наданням послуг населенню;

5) відсутнє кваліфіковане кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування по проведенню процесу децентралізації.

Таким чином на сьогодні процес децентралізації с. Бурти та с. Веселий Кут знаходиться на тому етапі, що місцеві жителі готові створити територіальну громаду, але вони не бачать в цьому сенсу. Вважаємо, що цю проблему можна вирішити лише шляхом розроблення перспективного плану, який відобразатиме поточний стан справ розвитку адміністративно-територіальних одиниць та результат проведення процесу децентралізації.

В цьому напрямі, на основі плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області пропонуємо алгоритм стратегічного плану розвитку в умовах децентралізації с. Бурти та с. Веселий Кут, схематичне зображення якого відображено в табл. 3.1.

План реалізації може бути основою для території сільських громад, однак відповідно до плану їх розвитку, стратегічних цілей та завдань:

- підвищення конкурентоспроможності території;
- розвиток сільських територій;
- розвиток людського капіталу;
- екологічна безпека та збереження довкілля.

Досягнення цих стратегічних цілей можливе у довгостроковій перспективі. Тому пропонуємо розробити головні складові перспективного плану на середньострокову перспективу, основними складовими якого є:

- 1) аналіз поточного стану справ розвитку сільської території;
- 2) визначення головних проблем, які впливають на загальний стан задоволення потреб територіальної громади;
- 3) розроблення перспективних напрямів розвитку сільської території;
- 4) прогнозування показників бюджетної децентралізації на основі розробленого інтегрального показника;

Однією із перших складових перспективного плану є аналіз поточного стану справ формування та використання коштів бюджету, про що відповідно йдеться в пункті 2.1.

Таблиця 3.1

**Алгоритм стратегічного плану розвитку с. Бурти та с. Веселий Кут
в умовах децентралізації**

Стратегічна місія			
Діяльність територіальної громади має бути спрямовано на досягнення спільної мети – європейських стандартів життя та стійкого соціально-економічного розвитку території			
<i>Стратегічні цілі (програми)</i>			
1. Підвищення конкурентоспроможності території	2. Високий соціально-економічний розвиток територій сіл	3. Розвиток людського капіталу	4. Екологічна безпека та збереження довкілля
<i>Операційні цілі (напрями)</i>			
1.1 Стимулювання залучення інвестицій	2.1. Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції	3.1. Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці	4.1. Створення умов для поліпшення стану довкілля
1.2. Підвищення енергоефективності	2.2. Розвиток сільських територій на основі їх об'єднання в ОТГ	3.2. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів сіл	4.2. Покращення збереження довкілля
1.3. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу			4.3. Покращення стану водних об'єктів

* Джерело: побудовано автором

Наступною складовою перспективного плану є групування головних проблем, які потребують негайного вирішення. До них нами віднесено такі:

- 1) провести ремонт пам'ятників загиблим воїнам обеліска «Слави»;
- 2) відремонтувати освітлення сільських вулиць;
- 3) виділити територію для сміттєзвалища;
- 4) провести ремонт сільських доріг;
- 5) упорядкувати приміщення для засідань територіальної громади;

- б) провести ремонт гідротехнічних споруд;
- 7) благоустроїти автобусну зупинку та її території;
- 8) здійснити благоустрій в колишньому дитячому садку;
- 9) благоустроїти сільський стадіон;
- 10) реконструювати сільський стадіон згідно належного санітарного стану;
- 11) озеленити територію сіл;
- 12) здійснити ремонт сільського клубу.

Розглянувши головні складові перспективного плану зауважимо, що для його підготовки необхідно створити відповідну робочу групу, яка оцінить можливості формування спроможної територіальної громади.

До її складу можуть входити представники сільської ради, голови колгоспів, сільські депутати, директори шкіл, керівники підприємств, установ та організацій. Такий склад дасть можливість забезпечити відкритість та прозорість в діяльності територіальної громади.

В напрямі того, щоб діяльність такої робочої групи була результативною, необхідно затвердити та оголосити графік її засідань. На такому засіданні вправі бути присутні усі жителі села, які цікавляться соціально-економічним розвитком території та пропонують свої напрями розвитку. Це дасть можливість розробити такий перспективний план розвитку сільської території, який забезпечить результативність та відобразить усі переваги створення територіальної громади. Адже, будь-який план тільки тоді результативний, коли він відображає реальні потреби сільських жителів та проблеми, з якими вони стикаються.

Далі, спрогнозуємо поточні показники формування та використання коштів бюджету с. Бурти на основі розробленого інтегрального показника (Рис. 3.1).

Спрогнозуємо отримане рівняння тренду на 2018-2022 рр.:

1) с. Бурти:

$$1.1) \text{ на } 2018 \text{ р. } y = 0,0062 * 4 + 0,452 = 0,4768;$$

1.2) на 2019 р. $y = 0,0062 * 5 + 0,452 = 0,483$;

1.3) на 2020 р. $y = 0,0062 * 6 + 0,452 = 0,4892$;

1.4) на 2021 р. $y = 0,0062 * 7 + 0,452 = 0,4954$;

1.5) на 2022 р. $y = 0,0062 * 8 + 0,452 = 0,5016$.

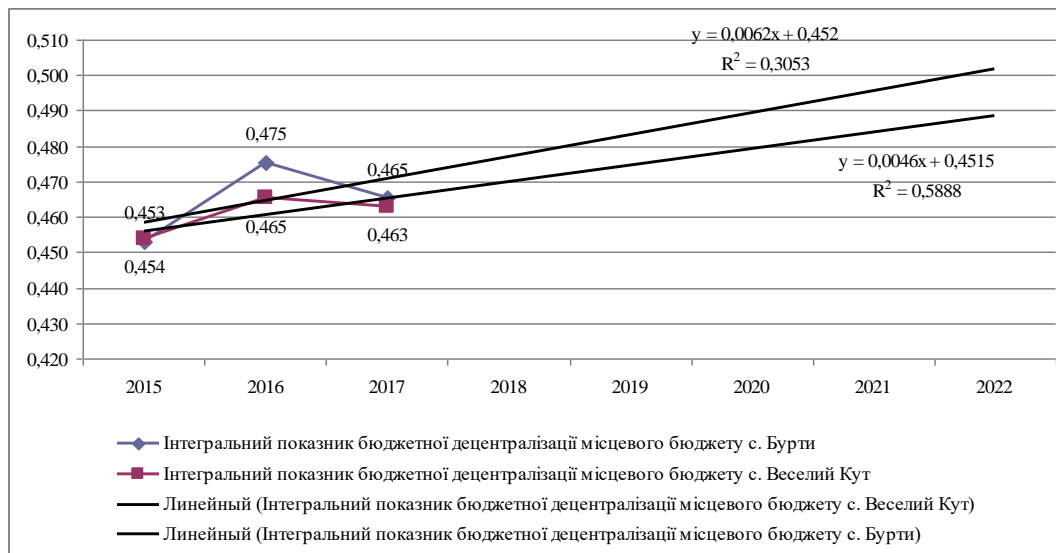

Рис. 3.1. Прогнозний інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут *

* Джерело: розраховано та побудовано автором за даними бюджетної звітності с. Бурти та с. Веселий Кут

2) с. Веселий Кут:

2.1) на 2018 р. $y = 0,0046 * 4 + 0,4515 = 0,4699$;

2.2) на 2019 р. $y = 0,0046 * 5 + 0,4515 = 0,4745$;

2.3) на 2020 р. $y = 0,0046 * 6 + 0,4515 = 0,4791$;

2.4) на 2021 р. $y = 0,0046 * 7 + 0,4515 = 0,4837$;

2.5) на 2022 р. $y = 0,0046 * 8 + 0,4515 = 0,4883$.

З приведених прогнозних розрахунків на основі трендового аналізу видно, що інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут на 2018-2022 рр. зростатиме.

Після цього такий перспективний план розвитку сільської території необхідно подавати до створеної об'єднаної територіальної громади, на основі якого можливо розробити загальний перспективний план розвитку об'єднаної територіальної громади Черкаської області.

ВИСНОВКИ

1. Запропоновано авторське визначення бюджетної децентралізації, як процесу поступової передачі частини повноважень органів державної влади органам місцевого самоврядування з відповідним фінансовим забезпеченням, що сприятиме соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

2. Узагальнивши методики оцінки децентралізації місцевих бюджетів, запропоновано авторську методику оцінки рівня децентралізації місцевих бюджетів, яка включає 3 етапи з послідовним розрахунком відповідних показників: коефіцієнт стійкості доходної бази, коефіцієнт фінансової самостійності, коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду, коефіцієнт податкових надходжень, коефіцієнт неподаткових надходжень, коефіцієнт доходів від цільових фондів, коефіцієнт офіційних трансфертів, коефіцієнт податкової самостійності, коефіцієнт субвенційної залежності, коефіцієнт стійкості бюджету. Вважаємо, що запропонована методика зможе найкраще оцінити рівень децентралізації місцевих бюджетів територіальних громад та їхнього подальшого формування.

2. Дослідивши динаміку місцевого бюджету сіл Бурти та Веселий Кут протягом 2015-2017 рр., виявлено, що надходження до бюджету с. Бурти протягом трьох років зросли на 510 889 грн., а надходження до бюджету с. Веселий Кут зросли на 1 237 224 грн. і це на 726 335 грн. більше, порівняно з місцевим бюджетом с. Бурти. Виявлено, що помітний вплив на зміну доходів місцевого бюджету обох сіл здійснюють місцеві податки.

Також виявлено, що видатки бюджету с. Бурти протягом трьох років зросли на 402 745 грн., а видатки бюджету с. Веселий Кут зросли на 220 196 грн. і це на 182 549 грн. менше, порівняно з місцевим бюджетом с. Бурти. Помітний вплив на зміну видатків місцевого бюджету с. Бурти здійснюють видатки на заробітну плату та оплату послуг (крім комунальних). Проте,

якщо дослідити місцевий бюджет с. Веселий Кут, то можна побачити, що значний вплив на зміну видаткової частини місцевого бюджету займають видатки на заробітну плату та поточні трансферти органам державного управління інших рівнів.

Проведено трендовий аналіз інтегрального показника бюджетної децентралізації с. Бурти та с. Веселий Кут, результати якого демонструють висхідну тенденцію. Це дає нам підстави стверджувати, що бюджетна децентралізація є надзвичайно важливою для кожної адміністративно-територіальної одиниці.

3. Розроблено алгоритм стратегічного плану розвитку в умовах децентралізації с. Бурти та с. Веселий Кут та головні складові перспективного плану, який відобразить поточний стан справ розвитку місцевих бюджетів та результат проведення процесу децентралізації. Спрогнозувавши поточні показники формування та використання коштів бюджету с. Бурти та с. Веселий Кут на основі розроблених інтегральних показників, виявлено що інтегральний показник бюджетної децентралізації місцевих бюджетів с. Бурти та с. Веселий Кут на 2018-2022 рр. зростатиме. Згруповано головні проблеми територіальних громад, які потребують негайного вирішення, як наступної складової перспективного плану. Розглянувши головні складові перспективного плану, запропоновано створення відповідної робочої групи, яка оцінить можливості формування спроможності обох територіальних громад.

Після створення такого перспективного плану розвитку сільської території, його необхідно подавати до створеної об'єднаної територіальної громади, на основі якого можливо розробити загальний перспективний план розвитку об'єднаної територіальної громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарук Т. Г., Вінницька О. А. Оцінка стану децентралізації місцевих бюджетів України. *Економіка України*. 2018. № 7 (680). С. 59–75.
2. Онищенко С. В. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи. *Финансы, учет, банки*. 2016. № 1 (21). С. 145–153.
3. Чугунов І. Я., Брижан К. В. Бюджетна політика в умовах трансформації економіки. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 32 (1). С. 241–251. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2017_32%281%29__34 (дата звернення: 03.01.2019).
4. Данилишин Б. М. Децентралізація управління в Україні: з чого почати? *Контракты UA*. 2014. 17.10. URL : <http://kontrakty.ua/article/82116> (дата звернення: 01.02.2019).
5. Меуш Н. В. Проблеми місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. *Теорія та практика державного управління*. 2017. № 4 (59). С. 1–6. URL : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-4/doc/3/02.pdf> (дата звернення: 03.01.2019).
6. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Шемшученко Ю.С. 2-ге вид., доповн. і перероб. Київ : Генеза, 2004. 735 с.
7. Власюк О. С. Шляхом децентралізації: виклики, ризики та пріоритети реформування регіонального розвитку в Україні. *Регіональна економіка*. 2015. №1. С. 5–18.
8. Батанов О. Концептуальні засади співвідношення функцій територіальних громад з функціями місцевих органів державної виконавчої влади. *Право України*. 1999. № 5. С. 25.
9. Корнієнко М. Місцеве самоврядування та «урядова вертикаль». *Місцеве самоврядування*. 1997. № 3-4 (5). С. 37–41.
10. Герчаківський С.Д., Кабаш О.Р. Теоретичний логос фіскальної децентралізації. *Регіональна економіка*. 2009. №2. С. 133–140.

11. Дроздовська О. С. Теоретичні засади фінансової децентралізації. *Фінанси України*. 2012. № 8. С. 19–25.
12. Musgrave R. A. Economics of Fiscal Federalism. *Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers*. Vol. 2. 1986. P. 33–41.
13. Oates W. E. An Essay on Fiscal federalism. *Journal of Economic Literature*. 1999. № 37(3). P. 1120–1149.
14. Oates W. E. On the evolution of fiscal federalism: theory and institutions. *National Tax Journal*. Vol. 61. 2008. P. 313–334.
15. Oates W. E. Fiscal Federalism. United States, New York: Harcourt Brace Jovanovich. 1972.
16. Бондарук Т., Вінницька О., Дубина М. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації в контексті реформ державного управління в Україні. *Світ фінансів*. 2018. № 2 (55). С. 7–19. URL: http://dspace.udpu.edu.ua:8181/jspui/bitstream/6789/9047/1/Світ%20фінансів_2018_2-7-19.pdf (дата звернення: 02.01.2019).
17. Камінська І. М., Вахович І. М. Фінансова спроможність регіону: діагностика та механізм забезпечення : монографія. Луцьк : Надстир'я. 2009. 397 с.
18. Велентейчик Н. Ю. Аналітична оцінка стійкості місцевих бюджетів в системі регулювання міжбюджетних відносин. *Інноваційна економіка*. 2012. № 8. С. 305.
19. Стасюк О. М., Бевз І. А. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності регіонів України. *Економічна політика*. 2010. № 6. С. 155–167.
20. Карагозлю Ю. Теоретико–методологічні аспекти оцінки бюджетних ризиків. *Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць*. 2012. Вип. 22.15. С. 244–249.
21. Пилипів В. В., Макаренко Л. М. Децентралізація управління соціально-економічним розвитком України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: зб. наук. праць*. Вип. 4(2). 2008. URL:

http://archive.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/103.pdf (дата звернення: 07.01.2019).

22. Сало Т. Децентралізація фінансової системи: стан та оцінка рівня в Україні. *Ефективність державного управління*. 2013. Вип. 4. С. 324–330.

23. Чугунов О. І. Аналіз виконання доходів місцевих бюджетів України. URL: http://www.irbis-nbuuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Npndfi_2007_3_9.pdf (дата звернення: 10.01.2019).

24. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу : навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 639 с. URL: https://pidruchniki.com/14990528/ekonomika/korelyatsiyniy_analiz (дата звернення: 26.12.2018).

25. Бобровська О. Ю., Крушельницька Т. А., Мунько А. Ю. Розробка методики оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 5-6 (19-20). С. 47–57.

26. Штельмах І. О. Теоретичні аспекти бюджетної безпеки як стратегічної складової фінансової безпеки. *Бізнес, цифрові інновації та підприємництво: стан, аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 22 грудня 2018 р.)*. Львів: ГО «Львівська економічна фундація», 2018. С. 60–63.

27. Штельмах І. О. Теоретичні засади розвитку місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Львів, 22 листопада 2018 р.)*. Київ: Алерта, 2018. С. 154–156.

28. Штельмах І. О. Теоретичні засади розвитку місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри: матеріали ІV Міжнародної науково-практичної*

конференції (Київ, 17 жовтня 2017 р.). Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. С. 271–273.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Положення про Буртівську сільську раду

ДОДАТОК Б

Положення про Веселокутську сільську раду

